

NVE

Reguleringsmyndigheten
for energi – RME

STATNETT SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Vår dato: 07.11.2024

Vår ref.: 202404835-8 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

Godkjenning av metode om felles avregningsregler for tilsiktet utveksling av balanseenergi

Reguleringsmyndigheten for energi i NVE (RME) mottok forslag til metode fra Statnett SF (Statnett) den 6. mars 2024.¹ Metoden gjelder felles avregningsregler for tilsiktet utveksling av balanseenergi. Metodeforslaget er utarbeidet som følge av krav i forordning (EU) 2017/2195 av 23. november 2017 om fastsettelse av retningslinjer for balansering av elektrisk kraft (EB) artikkel 50 nr. 1.

RME ba den 4. juli 2024 EFTAs overvåkingsorgan (ESA) om å treffe beslutning om metodeforslaget. ESA traff slik beslutning rettet mot RME den 2. oktober 2024. RME skal sørge for at ESAs beslutninger gjennomføres i Norge i tråd med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

RME godkjenner Statnetts forslag til metode.

1. Beskrivelse av saken

1.1 Bakgrunn – EB krever at Statnett legger frem metodeforslag

EB er innlemmet i EØS-avtalen og gjelder som forskrift i Norge, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1. Forskriften fastsetter handelsregler for balansetjenester, regler om kapasitetsfastsettelse for balansekraft, balanseavregning og balansemarkedet generelt. Retningslinjen legger til rette for at både forbrukerne og produsentene kan delta i balansemarkedet, som skal fungere effektivt på tvers av landegrenser og budområder.

EB inneholder krav om at Statnett skal utarbeide forslag til nærmere angitte metoder og legge disse frem for RME. Noen av disse metodene skal Statnett utarbeide sammen med andre TSOer.² Det følger av EB om Statnett skal samarbeide med alle andre TSOer i EØS,³

¹ Jf. e-post fra Statnett v/ ENTSO-E til RME den 7. februar 2024, jf. vår ref. 202404835-1

² «TSO» er en forkortelse for «Transmission System Operator». Statnett er sertifisert av RME og utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) (nå Energidepartementet) som norsk TSO, jf. RMEs vedtak av den 1. juli 2022 hhv. OEDs godkjenning og utpeking av den 7. juli 2022

³ Island og Liechtenstein deltar ikke i dette

E-post: rme@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett:

www.nve.no/reguleringsmyndigheten

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

eller bare innenfor den relevante kapasitetsberegningsregionen⁴ eller annen angitt konstellasjon.

RME skal vurdere slike metodeforslag for eventuell godkjenning etter energiloven,⁵ jf. EB artikkel 5, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd.

Ett av forslagene som Statnett skal utarbeide og legge frem for RME for godkjenning, er forslag til metode om felles avregningsregler for tilsiktet utveksling av balanseenergi, jf. EB artikkel 50 nr. 1.

1.2 Statnetts oversendelse av metodeforslaget til RME

Den 6. mars 2024 mottok RME forslag til metode om felles avregningsregler for tilsiktet utveksling av balanseenergi fra Statnett i henhold til EB artikkel 50 nr. 1, jf. artikkel 4 nr. 1

Metoden er utviklet av Statnett i samarbeid med alle TSOene i EØS.

1.3 Metodeforslagets innhold

Metodeforslaget tar for seg felles avregningsregler for tilsiktet utveksling av balanseenergi. Metoden gjelder for TSOer som utveksler balanseenergi etter en eller flere av følgende prosesser: prosessen for erstatning av reserver (RR), frekvensgjenopprettingsprosessen med manuell aktivering (mFRR), frekvensgjenopprettingsprosessen med automatisk aktivering (aFRR) eller prosessen for utligning av motsattrettede ubalanser. Alle TSOs som utveksler reserver på de felles europeiske handelsplattformene for balanseenergi skal implementere denne metoden.

Metoden fastsetter at oppgjøret for TSOene som tilsiktet utveksler balanseenergi på balanseplattformene beregnes som summen av følgende tre komponenter; produktet av energivolumet som er utvekslet og oppgjørsprisen, flaskehalsinntektene som følge av utvekslingen, samt produktet av volumet for utligningen av de motsattrettede ubalansene og oppgjørsprisen.

Metodeforslaget inkluderer bestemmelser om volumet av balanseenergi som utveksles, samt oppgjørspriser for utvekslet balanseenergi som følger av metoden om prisfastsettelse av balanseenergi og kapasitet mellom budområder etter EB artikkel 30 nr. 1. Metoden tar også for seg prosessen og beregningen av flaskehalsinntekter fra balanseringsprosessene, fordelingsnøkler for flaskehalsinntektene, samt oppgjøret ved tilsiktet utveksling av energi som følge av resultatet fra utligninger av motsattrettede ubalanser.

1.4 RMEs anmodning til ESA

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 4. juli 2024 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.⁶

⁴ Også omtalt som "kapasitetskalkuleringsregioner"

⁵ Lov 29. Juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

⁶ Jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

1.5 RMEs forhåndsuttalelse til ESAs utkast til beslutning

Med det formål å ta hensyn til RMEs synspunkter i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d punkt (iv), ba ESA den 11. september 2024 om innspill fra RME til ESAs utkast til beslutning.

RME avgav uttalelse den 16. september 2024.

RME vurderte at ESAs utkast til beslutning falt innenfor virkeområdet til EB artikkel 50 nr. 1. Videre uttrykte RME støtte til ESAs vurdering av at grensehandelsforordningen⁷ og EB gir både relevant og tilstrekkelig grunnlag for fastsettelse av ESAs beslutning.

RME uttalte at ESAs utkast til beslutning støtter etableringen av balansemarkeder for utveksling av balanseenergi gjennom felles metoder. Den nevnte metoden fastsetter kriterier for oppgjøret ved tilsiktet utveksling av balanseenergi fra frekvensgjenopprettingsreserver med automatisk eller manuell aktivering, eller ved prosessen for utligning av motsattrettede ubalanser. RME utalte videre at metoden legger til rette for integrering av balansemarkeder i henhold til EB artikkel 3. På denne bakgrunn fremholdt RME at det aktuelle utkastet til metode bidrar til å oppfylle EBs formål.

I vår uttalelse ønsket RME særskilt velkommen de tilpasninger som ESA har fastsatt for å reflektere det relevante rettslige rammeverket i EB og tredje energimarkedspakke, slik dette er innlemmet i EØS-avtalen. ESAs tilpasninger er ikke bare nødvendige, men også hensiktsmessige og velbalanserte for å sikre en homogenisert tilnærming, noe RME fremholdt som essensielt for å sikre markedets funksjon.

RME hadde på denne bakgrunn ingen bemerkninger til innholdet i utkastet.

1.6 ESAs beslutning

ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 2. oktober 2024. Innholdet i ESAs beslutning er det samme som det RME sluttet seg til gjennom vår forhåndsuttalelse.

2. Regelverk som ligger til grunn for vedtaket

2.1 Grensehandelsforordningen og EB

EB og forordning (EF) nr. 714/2009 (grensehandelsforordningen) er innlemmet i EØS-avtalen og gjennomført i Norge som forskrift i medhold av energiloven, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Overordnede rammer etter EB

Formålet med EB er ifølge EB artikkel 3 å:

- a) Fremme effektiv konkurranse, likebehandling og åpenhet i balansemarkedene.
- b) Forbedre effektiviteten ved balansering samt effektiviteten i europeiske og nasjonale balansemarkeder.

⁷ Forordning (EF) nr. 714/2009 om vilkår for tilgang til nett for utveksling av elektrisk kraft over landegrensene og om oppheving av forordning (EF) nr. 1228/2003

- c) Integrere balansemarkeder, fremme mulighetene for å utveksle balansetjenester og samtidig bidra til driftssikkerheten.
- d) Bidra til effektiv og langsiktig drift og utvikling av transmisjonsnett for elektrisk kraft og elektrisitetssektoren i Unionen og samtidig legge til rette for at døgn-, intradag- og balansemerkene fungerer effektivt og konsekvent.
- e) Sikre at kjøpet av balansetjenester er rettferdig, objektivt, åpent og markedsbasert, unngår urimelige hindringer for inntreden på markedet for nye aktører, fremmer likviditeten i balansemerkene og samtidig forhindrer utilbørlig konkurransevridning på det indre marked for elektrisk kraft.
- f) Tilrettelegge for deltakelse av laststyring, herunder aggregering av anlegg og energilagring, og samtidig sikre at de konkurrerer med andre balansetjenester på like vilkår og om nødvendig opptrer uavhengig når de betjener ett enkelt forbruksanlegg.
- g) Lette deltakelsen for fornybare energikilder og støtte oppnåelsen av Den europeiske unions mål for utbredelse av produksjon av fornybar energi.

Forskrift om elektrisk kraft over landegrensene gjennomfører Norges EØS-rettslige forpliktelser. EB skal derfor tolkes i lys av grunnleggende EØS-rettslige tolkningsprinsipper som prinsippet om EØS-konform tolkning og homogenitetsprinsippet.

Rammer for innholdet i metoden

Regelverket oppstiller klare rammer for innholdet i metoden som begrenser anledningen til å utøve skjønn ved utarbeidelse og godkjenning av metodeforslaget. Dette følger blant annet av EB artikkel 50, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene § 1.

Herunder krever EB artikkel 5 nr. 5 at forslaget inneholder en anbefalt tidsplan for gjennomføringen og en beskrivelse av metodens forventede innvirkning på de overordnede målene for forskriften.

EB artikkel 50 nr. 1 fastsetter at innen ett år etter ikrafttredelsen av forordningen skal alle TSO-er utarbeide et forslag til felles avregningsregler som skal gjelde for all tilsiktet utveksling av energi som følge av én eller flere av følgende prosesser i henhold til forordning (EU) 2017/1485 av 2. august 2017 om fastsettelse av retningslinjer for drift av transmisjonsnett for elektrisk kraft ("SO") artikkel 146, 147 og 148, for hver av følgende:

- a) Prosessen for erstatning av reserver.
- b) Frekvensgjenopprettingsprosessen med manuell aktivering.
- c) Frekvensgjenopprettingsprosessen med automatisk aktivering.
- d) Prosessen for utligning av motsattrettede ubalanser.

I henhold til EB artikkel 50 nr. 5 skal de felles avregningsreglene i samsvar med nr. 1 minst fastsette at den tilsiktede utvekslingen av energi skal beregnes på grunnlag av følgende kriterier:

- a) I perioder som er avtalt mellom berørte TSO-er.
- b) For hver retning.

c) Som integralet av den beregnede effektutvekslingen i periodene i henhold til nr. 5 bokstav a).

EB artikkel 50 nr. 6 fastsetter at de felles avregningsreglene for tilsiktet utveksling av energi i samsvar med nr. 1 bokstav a, b og c, skal ta hensyn til:

a) alle priser på balanseenergi som er fastsatt i henhold til artikkel 30 nr. 1,

b) metoden for prisfastsettelse av kapasitet mellom budområder som brukes til utvekslingen av balanseenergi i henhold til artikkel 30 nr. 3.

Videre fastsetter EB artikkel 50 nr. 7 at de felles avregningsreglene for tilsiktet utveksling av energi i samsvar med nr. 1 bokstav d, skal ta hensyn til metoden for prisfastsettelse av utvekslingskapasitet mellom budområder som brukes til drift av prosessen for utligning av motsattrettede ubalanser i henhold til artikkel 30 nr. 3.

Godkjenning

Forslag til metode om felles avregningsregler for tilsiktet utveksling av balanseenergi etter EB artikkel 50 nr. 1 skal vurderes av RME for eventuell godkjenning. I den forbindelse skal RME koordinere sin vurdering av forslaget med alle relevante reguleringsmyndigheter i EØS, jf. EB artikkel 5 nr. 1, jf. artikkel 4 nr. 1, jf. artikkel 5 nr. 2 bokstav i, jf. nr. 6.

Etter å ha vurdert forslaget, kan RME henvise metodeforslaget til ESA etter EB artikkel 5 nr. 7.⁸

2.2 NEM-forskriften

Det følger av NEM-forskriften § 2-4 annet ledd at RME skal sørge for at beslutninger truffet av ESA i henhold til EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 blir gjennomført i Norge i samsvar med Norges EØS-rettslige forpliktelser.

2.3 Energiloven

Etter energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a, skal reguleringsmyndigheten ved enkeltvedtak fastsette eller godkjenne metoder.⁹

3. Begrunnelse for vedtaket

3.1 De formelle kravene til metodeforslaget og beslutningsprosessen er oppfylt

Metodeforslaget er mottatt av RME innenfor Statnetts frist for utarbeidelse av forslaget, i tråd med de krav som følger av EB.

⁸ Jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 52 og EØS-komiteens beslutning nr. 207/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

⁹ Nærmere bestemt fastsette eller godkjenne metoder for å fastsette vilkår om system- og balansetjenester, planlegging, idriftsettelse eller tilknytning av anlegg i kraftsystemet, som bruk av standardvilkår, den systemansvarliges kapasitetstildeling og håndtering av flaskehals i overføringsnettet, samt utøvelsen av systemansvaret

Etter å ha vurdert metodeforslaget, rettet RME den 27. mars 2024 en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget.¹⁰ ESA traff etter dette beslutning rettet mot RME om metodeforslaget den 2. oktober 2024.

RMEs vurdering, vår beslutning om å rette en anmodning til ESA om å treffe beslutning om metodeforslaget, samt ESAs beslutning rettet mot RME om metodeforslaget, overholder gjeldende rammer for slike vurderinger og beslutninger.

De formelle kravene til beslutningsprosessen er dermed oppfylt.

3.2 Vurdering av metodeforslaget

RME vurderer at metodeforslaget oppfyller kravene i EB artikkel 50 ved at forslaget innenfor de gjeldende rammer fastsetter felles avregningsregler for tilsiktet utveksling av balanseenergi.

Metodeforslaget gjelder for de TSOene som aktiverer balanseenergi på de europeiske handelsplattformene, samt prosessen for utligning av motsattrettede ubalanser. Metodeforslaget er tett knyttet til metoden etter EB artikkel 30 nr. 1 om pricing av balanseenergi og kapasitet mellom budområder. RME vurderer at metodeforslaget tilrettelegger for handel av balanseenergi på felles handelsplattformer på tvers av budområdegrensene.

Oppsummert vurderer RME at metodens innhold vil bidra til å oppfylle de overordnede målene som er angitt i EB. Innholdet er i tråd med regelverkets rammer for metoden. Alle prosessuelle krav er overholdt. Kravene til metoden etter energiloven og forskrift om elektrisk kraft over landegrensene, herunder EB, er dermed oppfylt.

Ved sin behandling av metodeforslaget, foretok ESA enkelte tilpasninger som fremgår av ESAs beslutning rettet mot RME av den 2. oktober 2024. Metodeforslaget med ESAs tilpasninger fremgår av vedlegg I. ESAs tilpasninger endrer ikke det materielle innholdet i metoden.

Etter dette er det RMEs vurdering at metodeforslaget kan godkjennes med det innhold som fremgår av vedlegg I.

3.3 Godkjenningens form

RME finner at innholdet i godkjenningen er bestemmende for rettigheter eller plikter til private rettssubjekter, i dette tilfellet Statnett. RMEs vurdering er følgelig at metoden bør godkjennes ved enkeltvedtak rettet mot Statnett.

¹⁰ Jf. EB artikkel 5 nr. 7, jf. EØS-avtalen vedlegg IV pkt. 52 og EØS-komiteens beslutning nr. 207/2020 fortalen pkt. 9, jf. forordning (EF) nr. 713/2009 artikkel 8 nr. 1 første avsnitt bokstav b, jf. EØS-avtalen vedlegg IV nr. 47 bokstav d

4. Vedtak

RME godkjenner forslag fra Statnett til metode om felles avregningsregler for tilsiktet utveksling av balanseenergi i henhold til energiloven § 6-1 fjerde ledd bokstav b, jf. a,¹¹ jf. NEM-forskriften § 2-4 annet ledd, med det innhold som fremgår av vedtaket vedlegg I.

Statnett plikter etter dette å anvende metoden som systemansvarlig og TSO.

5. Klageadgang

Vedtaket kan påklages, se orientering om rett til å klage på siste side.

Med hilsen

Sigrid Bilstad Neraasen
Førstekonsulent

Godkjent av Stian Henriksen
Seniorrådgiver

Tore Langset
Direktør

Godkjent i henhold til RME sine interne rutiner.

Mottakerliste:

STATNETT SF

Kopimottakerliste:

¹¹ Jf. EB artikkel 5 nr. 1, jf. nr. 2 bokstav i, jf. artikkel 50 nr. 1, jf. artikkel 5 nr. 6, jf. forskrift om elektrisk kraft over landegrensene §§ 1 og 2 første og fjerde ledd

Orientering om rett til å klage

Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til Energiklagenemnda men sende den til RME. RMEs e-postadresse er: rme@nve.no . RME vurderer om vedtaket skal endres. Dersom RME ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til Energiklagenemnda.
Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden RME fattet vedtaket.
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be RME om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: <ul style="list-style-type: none">- Skrive hvilket vedtak du klager på.- Skrive hvilket resultat du ønsker.- Opplyse om du klager innenfor fristen.- Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til RME for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på RMEs vedtak, og klagen er avgjort av Energiklagenemnda som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom RME eller Energiklagenemnda endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.